

„To je trd recept...“

Osební dohodki negospodarskih organizacij so spet odmrznjeni, hladilnik je za nekaj časa izklopljen. Mnenja o koristnosti tega ukrepa so bila deljena že takrat, ko so ga sprejemali, vendar pa je najlažje ocenjevati situacijo sedaj, s perspektive enega leta. Da se ne bi spuščali v brezplodno komentiranje, smo se raje odločili povprašati za mnenje tiste, ki se na to najbolj spoznajo. Obiskali smo torej nekaj gospodarskih in negospodarskih organizacij in odgovorne pobarali, kaj menijo o tem stabilizacijskem ukrepu, ki naj bi zavrl inflacijo in druge nevšečnosti našega časa. Takole so govorili:

Mirko DAMJAN, ravnatelj osnovne šole »Valentina Vodnika«

Menim, da je bil za šolstvo, zlasti še za osnovne šole, ta ukrep zgrešen. Tako in tako smo v stalnem zaostanku za gospodarstvom, nastala situacija pa nas je še bolj prizadela. Če primerjamo statistiko finančnega stanja šolstva s stanjem v drugih vejah, potem bomo dobili pravo sliko.

Vsi prosvetni delavci, to lahko rečem za svoj kolektiv in tudi za druge, se zavzemamo za verifikacijo družbenega dogovora, ki je bil podpisan leta 1972 tik pred zamrznitvijo. Določila tega dogovora moramo takoj izvršiti. Borimo se, da bi do začetka novega šolskega leta sprejeli nov sporazum, s katerim bi natančneje zajeli kritično stanje osnovnega šolstva. V okviru tega dogovora bo treba vsem kategorijam zaposlenih v prosveti povečati osebne dohodke, tako da bomo prišli vsaj v soglasje z družbenimi službami, da ne rečem celo — z dohodki v gospodarstvu. Moramo pa vedeti tudi to, da bi ob primerjanju kvalifikacijske strukture v gospodarstvu in v osnovnih šolah naleteli še na večje absurde. Večina nas je v šolah že z višjo izobrazbo (tudi učitelji v nižjih razredih) in z ozirom na to je razkorak resnično velik. Nov sporazum bi moral absolutno upoštevati usklajitev posameznih panog znotraj družbenih služb. Sedaj so razlike prevelike, zato prihaja do precejšnje fluktuacije. Na tem področju bi morali doseči večjo enotnost in to čimprej, ker bomo le tako preprečili odhajanje prosvetnih delavcev. Apelirati samo na zavest danes ne zadošča več...

Bojan JURČIČ, načelnik za gospodarstvo pri Skupščini občine Ljubljana-Siška

V prvih mesecih letošnjega leta so se osebni dohodki povečali mnogo manj, kot pa so se podražile življenjske potrebe. Po nekaterih podatkih ugotavljamo, da realen standard delavca v primerjavi z lanskim obdobjem pada za približno 5%, v negospodarstvu pa celo za 11%. Če ti podatki resnično držijo, potem moramo takoj ugotoviti, da zamrznitev osebnih dohodkov ni dosegla željenega učinka. Nadaljevanje takšne situacije bi prav gotovo privedlo do določene stagnacije gospodarstva in posledice bi bile lahko usodne, saj ima vsaka stagnacija različne učinke. Če torej nismo dosegli zaželjene stabilizacije, potem bo potrebno iskati druge načine, s tem da bi pri osebnih dohodkih morali doseči vsaj približno ravnovesje s podražitvami.

Seveda se zastavlja vprašanje, kje dobiti sredstva za zvišanje OD v negospodarstvu. Sprejeti družbeni dogovori omogočajo, da občinski proračuni lahko povečajo sredstva za osebne dohodke za 9%, samoupravne skupnosti pa celo do 12%. Kljub temu v naši občini ne moremo zvišati osebnih dohodkov za več kot 4 odstotke, kar je enako proračunskemu planu v lanskem letu. Tudi samoupravne skupnosti, predvsem TIS, ki ima zagotovljenih 12% več sredstev kot lani, ne bodo mogle kriti višjih dohodkov.

Dr. Janez SCHROTT — vodja splošne službe — ZDRAVSTVENI DOM SIŠKA

Tudi v medicini je zadnje čase vse bolj prisoten problem fluktuacije — odhajanja naših strokovnjakov v inozemstvo. To odhajanje ima svoje pozitivne lastnosti, ki jih ne smemo prezreti: izpopolnjevanje na strokovnem področju, učenje tujega jezika ipd., vendar pa se na drugi strani kaže nov problem, saj se strokovnjaki prav zaradi nizkih osebnih dohodkov le redko vračajo v domovino. Nizke osebne dohodke skušajo delavci na tem področju zvišati z nadurnim delom, kar vpliva tudi na kakovost dela. Nizki osebni dohodki zmanjšujejo človekovo ustvarjalnost. Morali bi biti vsaj tako visoki, da mu omogočijo, da se ves posveti svojemu delu — ob ustrezni eksistenci seveda. Zamrznitev osebnih dohodkov je primitiven ukrep. Imamo države z visokimi osebnimi dohodki, pa zaradi tega niso šle v inflacijo. Bolj smotno bi bilo poiskati način, kako stimulirati produkcijo. Boljše vrednotenje vpliva ljudem večje veselje do dela. Zadržanje cen in plač — to je trd recept in ni najbolj posrečen. Nisem gospodarstvenik, ampak to vidim. To so v naši stroki šibke točke. Zamrznitev dohodkov ni primeren ukrep za sanacijo go-

spodarstva, to povzroča destimulacijo, celo pasivno rezistenco. Pri nas v medicini ne bi bilo človeško, če bi različno delali za različne plače. V zdravstvu ni druge rešitve: ali greš v inozemstvo, ali pristaneš na dane pogoje.

Ljudje pri nas tožijo, da so v finančnih težavah. Prosveta in zdravstvo sta dejavnosti, ki zaostajata. Moti me tudi, da smo zgradili pred desetimi leti zdravstveni dom, ki smo ga opremili, dali lep instrumentarij, ki pa se je skozi leta obrabil. Naša širša skupnost, razen naših delavcev v zdravstvenem domu, za obnovo ni prispevala ničesar. Celotno dodatno opremo smo financirali iz fonda za osebne dohodke, danes pa si zaradi nizke ravni le-teh tega ne moremo več privoščiti. V ceno naših storitev ni vračunana razširjena reprodukcija.

Pri nas ljudje sploh niso seznanjeni z odmrznitvijo osebnih dohodkov. Višina vsote za zdravstvo je določena v fondih za zdravstvo in socialno zavarovanje. Sredstva razporejajo po nekem vrstnem redu: hrana, zdravila... Kar ostane, gre zdravstvenim službam. Mi v zdravstvu ne mislimo samo na delitev denarja, dejstvo pa je, da ljudje opažajo razlike v osebnih dohodkih in to jih prizadene...

Bojan ŠTULAR — sekretar podjetja »TIKI«

Vsak administrativen ukrep v gospodarski sferi povzroči določene anomalije. Ravno taka anomalija je povzročena s tem, da imamo na eni strani zamrznjene osebne dohodke, na drugi strani pa neprekinjeno zviševanje cen. Z ozirom na to lahko rečem, da v podjetju nimamo dobre perspektive. Mi nismo zajeti z zakonom o zamrznitvi osebnih dohodkov, toda delno ga čutimo zaradi samoupravnih sporazumov, ki jih nismo korigirali. To je postal zelo pomemben vzrok za fluktuacijo. Po mojem mnenju bi rast osebnih dohodkov v negospodarstvu morala biti sinhronizirana z rastjo osebnih dohodkov v gospodarstvu. Žal pa ni bilo nikoli tako.

Konkretno v naši delovni organizaciji se ne moremo pohvaliti, da smo z osebnimi dohodki kaj dosti napredovali, ker nam to močno ovira samoupravni sporazum elektronske industrije. Podjetje mora namreč plačati davek zaradi prekoračitve sporazuma o masi osebnih dohodkov.

V primerjavi z lanskim letom nismo prekoračili meje. Iz tega razloga se srečujemo z zelo resnim problemom fluktuacije delavcev. Prihaja celo do tega, da tovarno v enem mesecu zapusti dvajset ljudi. Investirali smo nove investicije, ki pa jih zaradi pomanjkanja reprodukcijskega materiala na domačem trgu še nismo oživel z najoptimalnejšim izkoristkom. Delovni fond, sredstva dela so se povečala, s tem pa je padla akumulacija. Samoupravni sporazum predvideva kot glavni del osebnih dohodkov samo akumulacijo. Normalno je, da so naši osebni dohodki v nominalni, v osnovi, ostali isti, oziroma stagnirali. Razumno gospodarjenje zahteva določene investicije, toda zaradi reprodukcijskega materiala se zastavlja vprašanje optimalnega izkoristka sredstev naloženih v investicije in proces se nadaljuje...

Stane GRICAR — vodja stroškovnega področja — AVTOMONTAŽA

Če smo šli na samoupravno sporazumevanje pri delitvi osebnih dohodkov, mi ne gre v račun, čemu potem zamrznitev. Čemu zamrznitev, če smo podpisali, da se bomo dogovorov držali. Če je prišlo do ukrepa zamrznitve, potem so bile določene dejavnosti z zelo visokimi dohodki, ki so dosegale najvišje faktorje stimulacije. Mislim, da so to banke, zunanja trgovina in nekatere družbeno-politične organizacije. Te organizacije so verjetno imele tako visok poseben dobiček, da jim ta zamrznitev ni predstavljala velikih težav.

V gospodarstvu ni bilo zamrznitve, ker ni bilo potrebno. Poleg tega nismo dosegli maksimalnih faktorjev stimulacije. Dohodek ni naraščal paralelno s produktivnostjo, ker so se povečevale cene in zakonske dajatve. V letu 1971—1972 smo osebne dohodke povečali za 1% na zaposlenega, v letošnjem letu pa za 4%. Toda sedaj imamo še dodatne težave zaradi povečanja cen, ki gre že čez vse meje, pa tudi zaradi rasti stroškov življenjskega standarda nasploh. Iz neposredne proizvodnje imamo velik pritisk za povečanje osebnih dohodkov. Imeli smo zelo ostre in zelo resne diskusije. Angažirali smo vse družbenopolitične dejavnike, da bi lahko razjasnili stanje in da bi lahko uresničili povečanje osebnih dohodkov za 5% do 6%. V neposredni proizvodnji bomo povečali še za več. Dvomim v izboljšanje situacije v gospodarstvu, ker zaradi težavnega položaja v šolstvu in zdravstvu pričakujemo še dodatne obveznosti do družbe. To pomeni, da bo gospodarstvo še v slabšem položaju.

Mirko KORINSEK — direktor kadrovskega sektorja — COLOR MEDVODE

Jaz sem proti administrativnemu ukrepanju. Smatram, da se tudi s samoupravnim sporazumevanjem lahko veliko doseže. Zdi se mi celo, da je tak administrativni ukrep v nasprotju z ustavo, ker v ustavi piše da je osebni dohodek neodtujljiva pravica državljan. Urejevanje osebnih dohodkov na takšen način nikakor ni delitev po delu, vsaj zdi se mi, da ni. Če pogledamo razmerje med družbenimi organizacijami in gospodarstvom, lahko ugotovimo da so prve v enakem položaju. V bistvu so že samoupravni sporazumi neka oblika zamrznitve osebnih dohodkov. V tem letu smo za 45% povečali dobiček podjetja v primerjavi z lanskim letom in to nam po samoupravnem sporazumu

omogoča, da za 5,2% povečamo osebne dohodke. To bo neenakopraven položaj neproizvodne sfere, tistih ki imajo zamrznjene osebne dohodke, še povečalo. Moram opozoriti še na eno. Družbena dejavnost je v glavnem skoncentrirana v gospodarskih središčih ali pa v velikih mestih. To ne velja za dislocirano industrijo. Zastavlja se vprašanje kadra, in pa to, kako izvajati plan

razvoja. Ljudje raje delajo v večjih mestih, zaradi česar je pred nas zastavljen problem dodatnega nagrajevanja, v nasprotnem primeru naši strokovnjaki odhajajo. Povpraševanje po strokovnih kadrih pa je večje kot ponudba.

Tekst in fotografije:
Nada Amanović

Jubilej ribičev

(f. r.) RIBIŠKA družina Medvode letos praznuje 15-letnico delovanja. V svojih vrstah združuje 180 članov, 5 članic in 45 mladincev. Družina upravlja s 35 ha vode, od tega 30 ha lovne in 5 ha gojitvene površine.

Glavno področje delovanja v preteklih letih je bil boj proti onesnaženju voda. Stanje je iz leta v leto slabše, saj se proti problemu industrializacije, oziroma odpadnih voda borijo le ribiči, čistilnih naprav po tovarnah pa ni. Člani družine so letos že opravili nad 3.000 delovnih ur pri čiščenju obale, čuvanju drstišč, reševanju rib zaradi neenakega vodostaja in urejanju toka rek. Vsako leto vložijo v vodo do 50.000 kosov zaroda potočnih postrvi.

Pred tremi leti so s prostovoljnim delom zgradili društveni dom, kjer prirejajo posebne seminarje za nove člane in mladince. Nasploh posvečajo vzgoji članstva precejšnjo pozornost, saj na tovariških srečanjih, treningih in tekmovanju v suhi disciplini starejši člani prenašajo bogate izkušnje na mlajše.

Zaradi povečanja zanimanja za ribolov, so morali zmanjšati dnevni dovoljeni ulov in število lovnih dni. Obenem pa so pristopili k izgradnji ribnika, ki bo nared do prihodnje sezone, saj želijo nuditi možnost lova prav vsem.

20 let TD Zbilje

(f. r.) PRED dvajsetimi leti je za pregrado Hidroelektrarne Medvode nastalo umetno jezero, ki so ga poimenovali Zbiljsko jezero. Kmalu zatem je bilo v Zbiljah ustanovljeno Turistično društvo. Prvi denar za delovanje jim je dala Turistična zveza Slovenije, pomagala s podaritvijo šotorov, kmalu zatem pa so na Blejskem in Bohinjskem jezeru kupili rabljene čolne, leta 1956 pa je bila zgrajena čolnarna. Postopoma

so prizadevni člani zgradili obalni zid in urejali obalo, uredili sprehajalne poti ter poskrbeli za gostinske objekte.

V jubilejnem letu se je zvrstilo že več prireditvev, s svečano sejo upravnega odbora pa so domači turistični delavci v nedeljo, 15. julija proslavili 20-letnico delovanja. Več članov društva je prejelo zlate, srebrne in bronaste značke Turistične zveze Slovenije, številni vaščani pa so prejeli diplome za dolgoletno sodelovanje z društvom.

Ob tej priliki so odprli tudi javne sanitarije s čistilno napravo in disco klub »Jezero«, ki bo s 40 sedeži primerno dopolnilo sedanjemu gostišču »Turistični dom«.

KATARINSKA POMLAD

TURISTIČNO društvo Katarina je junija že tretjič zapovrstjo priredilo zabavno-turistično prireditev »Katarinska pomlad«. Na zelo uspehi prireditvi so sodelovali pevski zbor ZB NOV Ljubljana—Šiška, folklorna skupina iz Savelj, tamburaški orkester »Bisernica« iz Gorenje vasi ter godba na pihala Medvode.

SLAVJE GASILCEV

GASILSKO društvo Vodice je v juliju praznovalo 70-letnico delovanja. Ob tej priložnosti so svečano predali namenu novo motorno brizgalo ter podelili članom priznanja za dolgoletno delo.

Tudi gasilsko društvo Zbilje je na slovesnosti prevzelo v upravljanje novo motorno brizgalo, za katero so prizadevni člani sami zbrali potrebni denar.

Gasilsko društvo Spodnje Pirnice—Vikrče—Zavrh pa je 15. julija prevzelo v upravljanje nov gasilni avtomobil in se tako pridružilo številnim »motoriziranim« društvom v občini.

Povsod so gasilskim svečanostim sledile veselice, ki so v denarnem pogledu zelo uspele in bo delovanje društev še uspešnejše.

PRVI SEMAFOR V MEDVODAH

ZADNJE dni junija so predali namenu obvozne ceste Preska—Seničica, s čemer je odpadlo zamudno čakanje pred zapornicami na cesti Medvode—Preska. Prehod čez železniško progo je opremljen z avtomatskimi zapornicami, priključen na cesto I. reda Kranj—Ljubljana pa semaforiziran.

Dosedanja odseka za Slavkov dom, oziroma Medvode—Preska pa so zaprli za ves promet. Novozgrajeni objekt je prva faza prometne ureditve Medvod, v drugi fazi je zgrajen podhod, ki bo predvsem poskrbel za varnost pešcev. Z zgraditvijo podhoda so že pričeli.